

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 23. september 2026
(OR. en)

2025/0380(COD)

PE-CONS 47/26

CLIMA 354
ENV 820
ENER 443
TRANS 453
COMPET 843
ECOFIN 900
CODEC 1310

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS, millega muudetakse otsust (EL) 2015/1814 hoonete, maanteetranspordi ja teatavate muude sektorite turustabiilsusreservi osas

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
OTSUS (EL) 2026/...,**

...,

**millega muudetakse otsust (EL) 2015/1814
hoonete, maanteetranspordi ja teatavate muude sektorite
turustabiilsusreservi osas**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

¹ ELT C, C/2026/1968, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/1968/oj>.

² Euroopa Parlamendi 15. septembri 2026. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) 12. detsembril 2015. aastal ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepe (edaspidi „Pariisi kokkulepe“)³ jõustus 4. novembril 2016. Pariisi kokkuleppe osalised leppisid kokku hoida maailma keskmise temperatuuri tõus tööstusajastueelse tasemega võrreldes oluliselt alla 2 °C ning teha pingutusi temperatuuri tõusu piiramiseks 1,5 °C-ni, võrreldes tööstusajastueelse tasemega.
- (2) Euroopa Ülemkogu 12. detsembri 2019. aasta järel dustes kinnitati eesmärgi saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalne liit kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega.

³ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2015/1814⁴ loodi turustabiilsusreserv, mis vähendab pakkumise ja nõudluse tasakaalustamatuse riski, mis on seotud heitkogustega kauplemise süsteemi käivitamisega hoonete, maanteedtranspordi ja teatavates muudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2023/959⁵ ette nähtud sektorites, ning muudab selle süsteemi turušokkidele vastupidavamaks.
- (4) Turustabiilsusreservi eeldatava toimimise analüüsid näitavad hiljutist teavet arvesse võttes, et mõne parameetri sihipärased muudatused aitaksid parandada turu prognoositavust ja hinnamuutuse stabiilsust uue heitkogustega kauplemise süsteemi kasutuselevõtu algusaastatel.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. oktoobri 2015. aasta otsus (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist ning millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 264, 9.10.2015, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/1814/oj>).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/959, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem, ja otsust (EL) 2015/1814, mis käsitleb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi loomist ja toimimist (ELT L 130, 16.5.2023, lk 134, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj>).

- (5) Liidu kliimaeesmärkide saavutamiseks tuleb liidu ja liikmesriikide tasandil teha märkimisväärsed avaliku ja erasektori investeeringuid, mis suunatakse kliimapöörde ja energiasüsteemi ümberkujundamise meetmetesse hoonete ja maanteetranspordi sektoris, kus prognooside kohaselt on vaja täiendavaid keskkonnahoidlikke investeeringuid kuni 2030. aastani. Hoonete, maanteetranspordi ja teatavate muude sektorite heitkogustega kauplemise süsteemi peaksid täiendama riiklikud meetmed. See võimaldaks leibkondadel ja transpordikasutajatel tulemuslikult reageerida, minnes üle puhastele kütte- ja maanteetranspordialternatiividele. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ⁶ artikli 30d lõikega 6 peaksid liikmesriigid kulutama hoonete, maanteetranspordi ja teatavate muude sektorite heitkogustega kauplemisest saadud enampakkumistulu olemasoleva heitkogustega kauplemise süsteemi jaoks kindlaks määratud kliima- ja energiaeesmärkide saavutamiseks, eelistades tegevusalasid, mis võivad aidata kaasa hoonete, maanteetranspordi ja teatavate muude sektorite heitkogustega kauplemise süsteemi sotsiaalsete aspektide käsitlemisele, või selliste konkreetsete meetmete elluviimiseks, mille eesmärk on nende sektoritega seotud probleemide lahendamine, sealhulgas liikmesriigi osalus kliimameetmete sotsiaalkava hinnangulise kogumaksumuse rahastamises vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/955⁷ artiklile 15.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/955, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond ja muudetakse määrust (EL) 2021/1060 (ELT L 130, 16.5.2023, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj>).

- (6) Turu pikaajalise prognoositavuse suurendamiseks peaksid hoonete, maanteetranspordi ja teatavate muude sektorite turustabiilsusreservi lisatud LHÜd, mida reservist ei vabastata, jääma kehtivaks ka pärast 31. detsembrit 2030.
- (7) Kui ringluses olevate LHÜde koguarv langeb allapoole 260 miljoni LHÜ taset, aitaks LHÜde järkjärgulisem ja reageerimisvõimelisem vabastamine veelgi parandada turu stabiilsust ja prognoositavust turuosaliste jaoks. Seepärast tuleks vabastusmehhanismi puhul arvesse võtta ringluses olevate LHÜde koguarvu ja madalama künnise vahelist erinevust.
- (8) Selleks et veelgi parandada süsteemi suutlikkust reageerida põhjendamatutele hinnakõikumistele ja suurendada turu prognoositavust, tuleks hoonete, maanteetranspordi ja teatavate muude sektorite heitkogustega kauplemise süsteemi esimesel kolmel rakendamisaastal läbimõeldult tugevdada hinnastabiilsuse suurendamise mehhanismi. See võiks hõlmata varasemast suurema hulga LHÜde **viivitamatut** vabastamist turul. Kui seda mehhanismi kohaldatakse 12-kuulise ajavahemiku jooksul kaks korda, peaks täiendav vabastamine toimuma kaks korda.

- (9) Hoonete, maanteetranspordi ja teatavate muude sektorite heitkogustega kauplemise süsteem ning liikmesriikide poolt nendes sektorites võetavad riiklikud meetmed tugevdavad teineteist vastastikku. Kõnealuse uue heitkogustega kauplemise süsteemi järkjärguline ja sujuv käivitamine toetab liidu 2030. aasta kliimaeesmärgi saavutamiseks liikmesriikide meetmete õigeaegset rakendamist, tagades sotsiaalselt õiglase ülemineku ning vältides ülemäärast hinnamõju vähekaitsitud leibkondadele ja transpordikasutajatele. Seepärast lisab komisjon direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30i kohase läbivaatamise raames Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatavasse uue heitkogustega kauplemise süsteemi rakendamist käsitlevasse aruandesse asjakohasel juhul põhjaliku hinnangu kõnealuse direktiivi artikli 30h kohaste hinnastabiilsusmehhanismide ning otsuse (EL) 2015/1814 kohaste hoonete, maanteetranspordi ja teatavate muude sektorite turustabiilsusreservi normide kohaldamise kohta, et tagada nii keskkonnavalane terviklikkus kui ka sotsiaalne õiglus. Läbivaatamisel kaalutakse eelkõige, kuidas toimib ülemäärase hinnatõusu korral võetav meede, mille eesmärk on suurendada kodanike kindlustunnet, et kõnealuse uue heitkogustega kauplemise süsteemi toimimise esimestel aastatel ei ületa süsiniku hind direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30h kohast taset, ning kas seda meetet tuleks pärast 2029. aastat jätkata.

(10) Kuna liikmesriigid ei suuda piisavalt saavutada käesoleva otsuse eesmärki tugevdada hoonete, maanteetranspordi ja teatavate lisasektorite heitkogustega kauplemise süsteemi turustabiilsusreservi, eelkõige parandades selle süsteemi reageerimissuutlikkust ja suurendades turu stabiilsust, küll aga saab seda kavandatava tegevuse ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev otsus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(11) Otsust (EL) 2015/1814 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1
Otsuse (EL) 2015/1814 muutmine

Otsust (EL) 2015/1814 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 1a muudetakse järgmiselt:

- a) lõike 3 teine lause jäetakse välja;
- b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Komisjon avaldab igal aastal direktiivi 2003/87/EÜ IVa peatükiga hõlmatud ringluses olevate LHÜde koguarvu järgmise aasta 1. juuniks eraldi käesoleva otsuse artikli 1 lõike 4 kohaselt ringluses olevate LHÜde arvust. Käesoleva artikli alusel konkreetsel aastal ringluses olevate LHÜde koguarvu arvutamisel lähtutakse kõnealuse peatükiga hõlmatud välja antud LHÜde kumulatiivsest arvust, millest arvatakse maha ajavahemikul 1. jaanuarist **2028** kuni konkreetse aasta 31. detsembrini kõnealuse peatükiga hõlmatud tõendatud heitkoguste kumulatiivne kogus tonnides ning kõik kõnealuse peatükiga hõlmatud direktiivi 2003/87/EÜ artikli 12 lõike 4 kohaselt kehtetuks tunnistatud LHÜd. Esimest korda avaldatakse koguarv hiljemalt 1. juunil 2028.“;

c) lõikesse 5 lisatakse järgmine lõik:

„Kui ringluses olevate LHÜde koguarv jääb aasta jooksul vahemikku 210–260 miljonit, vabastatakse reservist täiendav kogus LHÜsid. Täiendava koguse arvutamiseks lahutatakse 100 miljonist LHÜst ringluses olevate LHÜde koguarvu ja 210 miljoni kahekordne vahe. See täiendav kogus lisatakse LHÜde kogusele, mille liikmesriigid müüvad alates sama aasta 1. septembrist direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõike 2 kohasel enampakkumisel.“;

d) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30h kohaselt reservist vabastatavad LHÜde kogused lisatakse direktiivi IVa peatükiga hõlmatud LHÜde kogusele, mille liikmesriigid müüvad direktiivi artikli 30d kohaselt enampakkumisel. Kui LHÜd vabastatakse direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30h lõike 2 kohaselt reservist, lisatakse reservist vabastatavale kogusele veel 20 miljonit LHÜd. Reservist vabastatavad kogused jaotatakse võrdselt kolme kuu peale ning nende vabastamist alustatakse hiljemalt kahe kuu möödumisel päevast, mil *Euroopa Liidu Teatajas* avaldati direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30h lõike 8 kohane teade tingimuste täitumise kohta.“

2) Artiklisse 3 lisatakse järgmine lõik:

„Käesoleva otsuse artikli 1a puhul võetakse käesoleva artikli esimeses lõigus osutatud läbivaatamise käigus ülejäänud LHÜde arvu hindamisel arvesse nii keskkonnaalast terviklikkust kui ka sotsiaalset õiglust.“

Artikkel 2

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

...,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja
